

Nr 89.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1926 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922.

(4:e avd.)

1:o) I den till riksdagen den 7 januari 1926 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd oeh behov under budgetåret 1926—1927 har Kungl. Maj:t under återopande av det vid propositionen under rubriken »utgifter för kapitalökning» fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen *dels* besluta, att en särskild fond, benämnd fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922, skall inrättas, *dels ock* såsom kapitalökning för denna fond för budgetåret 1926—1927 anvisa ett anslag av 8,000,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet (sid. 23—25.)

På därom av Kungl. Maj:t i proposition nr 149 till 1922 års riksdag framlagt förslag beslutade riksdagen, att såsom garantifond åt ett aktiebolag med uppgift att bereda stöd åt inhemska banker finge genom riksgäldskontoret tillhandahållas ett belopp av 50 miljoner kronor i av svenska staten utgivna 5 procents obligationer.

Genom beslut den 31 mars 1922 bemyndigade Kungl. Maj:t dåvarande chefen för finansdepartementet att med ett flertal bankbolag träffa samt teckna överenskommelse rörande bildandet av det sålunda avsedda aktiebolaget.

Det aktiebolag, benämnt aktiebolaget Kreditkassan av år 1922, som med anledning härav jämlikt ett mellan svenska staten, å ena, samt ett antal banker, å andra sidan, upprättat kontrakt bildades, har att i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade direktiv för bolagets verksamhet lämna stöd åt kreditanstalt, som i anledning av annan kreditanstalts iråkade eller befarade insolvens bildats för övertagande av den senare anstaltens förbindelser, dock under förutsättning att bolagets styrelse finner tillfredsställande garanti förefinnas för anstaltens soliditet.

I enlighet med de grunder, på vilka propositionen i ämnet vilade, begränsades bolagets rätt att utlåna eller ikläda sig förbindelser till ett be-

lopp motsvarande förutnämnda garantifond och bolagets aktiekapital, 5 miljoner kronor, eller tillhoppa 55 miljoner kronor. Kassans verksamhet avsågs att upphöra med utgången av år 1927.

Sedan emellertid efter framställning från fullmäktige i riksbanken 1923 års riksdag enligt skrivelse den 27 februari 1923, nr 30, beslutat, att totalbeloppet av Kreditkassans förpliktelser finge uppgå till högst dubbla summan av kassans fonder, samt att kassan finge, när sådant visade sig oundgängligen nödvändigt, medverka vid rekonstruktion av kreditanstalter även genom lån till avlyftande av kreditanstalts engagemang, har i enlighet härmed det belopp, för vilket kassan må äga utlåna eller ikläda sig förbindelser, bestämts till 110 miljoner kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Såsom nämnts avsågs från början, att Kreditkassans verksamhet skulle komma att upphöra med 1927 års utgång, vid vilken tidpunkt kassans engagemang sålunda borde vara avvecklade. De engagemang Kreditkassan iklätt sig äro dock av den omfattning, att en avveckling vid sagda tid icke lär kunna ske. På grund härav synes det mig ofrånkomligt, att den verksamhet, kassan utövat, i någon form fortsättes. I fråga om sättet varpå detta bör ske är jag dock nu icke beredd att framlägga förslag.

Däremot synas mig åtgärder redan nu böra vidtagas för mötande av de förluster Kreditkassan kan väntas medföra för statsverket. Enligt vad jag inhämtat, hava vissa förluster å kassans verksamhet redan kunnat konstateras. I boksluten för åren 1923 och 1924 hava sålunda avskrivningar skett för förluster med i runt tal 2 miljoner kronor. Övriga fullt konstaterade men ej avskrivna förluster torde kunna uppskattas till i runt tal 6 miljoner kronor. Utan tvivel äro ytterligare betydande förluster att emotse, men angående dessas belopp är det av naturliga skäl ej möjligt att nu uttala sig.

Beträffande sättet för täckande av förlusterna i fråga har jag ansett mig böra förorda, att en särskild fond, benämnd fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922, inrättas samt att såsom kapitalökning för denna fond ett belopp av 8 miljoner kronor anvisas för budgetåret 1926—1927. Fonden torde böra förvaltas av riksgäldskontoret för att i sinom tid användas i enlighet med de närmare bestämmelser som kunna varda i sådant hänseende meddelade. Det ifrågasatta kapitalökningsanslaget bör täckas av andra statsinkomster än lånemedel.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet får tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Såsom av departementschefen erinrats, avsågs från början att Kreditkassan skulle upphöra med 1927 års utgång. Om än med hänsyn till ingångna kapitalengagemang det icke torde visa sig möjligt att inom sålunda angiven tid helt avveckla kassans verksamhet, utgår dock utskottet ifrån att kassan icke hädanefter iklädes nya engagemang av beskaffenhet att

kunna medföra ökad risk för staten, med mindre riksdagens medgivande först inhämtas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) besluta, att en särskild fond, benämnd fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922, skall inrättas;

b) såsom kapitalökning för denna fond för budgetåret 1926—1927 anvisa ett anslag av 8,000,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Stockholm den 20 april 1926.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, E. J. G. Rosén, E. A. Hallin, J. G. Walles, P. A. Bergström, J. Jeansson* och *G. Kobb*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund, C. R. Jansson* i Falun, *L. J. Carlsson-Froslerud, P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *E. Kristensson* i Göteborg, *J. Jönsson* i Revinge, *O. Nilsson* i Örebro, *B. F:son Holmgren, S. J. Karlsson* i Nynäshamn och *A. Danielsson*.
